

**Cacealmaua
sau
pseudo protecția suplimentară a minorului față de abuzurile sexuale, din
perspectiva Legii nr. 217/2023**

Prof. univ. dr. Valerian Cioclei

Facultatea de Drept, Universitatea din București

Rezumat: *Prezentul studiu își propune să analizeze principalele erori pe care le conține Legea nr. 217/2023 și să demonstreze că, deși legiuitorul a pretins că noile dispoziții pe care această lege le conține vor duce la sporirea protecției minorilor față de abuzurile sexuale, în realitate, modificările survenite, nu numai că nu au dus la o protecție suplimentară ci, au provocat o diminuare a acestei protecții, atât la modul punctual, raportat la anumite situații de fapt, cât și la modul general, prin incriminarea haotică, greu (uneori imposibil) de aplicat.*

Cuvinte cheie: *prostituție infantilă, „viol nonviolent”, „viol autentic”, „agresiune nonagresivă”, „agresiune autentică”, protecția „suplimentară” a minorului.*

The bluff or the pseudo additional protection of child against sexual abuse, from Law no. 217/2023

Abstract: *This study aims to analyze the main errors contained in Law no. 217/2023 and demonstrate that, although the legislator claimed that the new provisions contained in this law will lead to increased protection of minors against sexual abuse, in reality, the changes that occurred, not only did not lead to additional protection but, have caused a decrease in this protection, both in a specific way, related to certain factual situations, and in a general way, through chaotic criminalization, which is difficult (sometimes impossible) to apply.*

Key words: *child prostitution, "nonviolent rape", "genuine rape", "nonaggressive aggression", "genuine aggression", "additional" protection of the minor.*

Pe împătimiții celei de-a șaptea arte, „Cacealmaua” îi duce cu gândul la un celebru film, din anul 1973, cu la fel de celebrii actori, Paul Newman și Robert Redford. Pe împătimiții cărților (de joc), cacealmaua îi duce cu gândul la acel procedeu de inducere în eroare a adversarului, căruia îi dai impresia că ai cărți mai bune decât ale lui. Prin generalizare, după cum aflăm din DEX, cacealmaua este o păcăleală, o înșelătorie, iar a trage (cuiva) o cacealma, înseamnă a înșela, a prosti (pe cineva)¹. Ei bine, prin raportare la acest ultim sens, constatăm că Legea nr. 217/2023 ne-a tras, tuturor, o mare cacealma: a mimat că

¹ <https://dexonline.ro/intrare/cacealma/7527>.

are în mână un careu de ași dar, când a pus cărțile pe masă, am văzut doar o pereche „amărâtă”. Juridic vorbind, a pretins că noile dispoziții pe care le conține vor duce la sporirea protecției minorilor față de abuzurile sexuale dar, în realitate, modificările survenite, nu numai că nu au dus la o protecție suplimentară ci, au provocat o diminuare a acestei protecții, atât la modul punctual, raportat la anumite situații de fapt, cât și la modul general, prin incriminarea haotică, greu (uneori imposibil) de aplicat.

Am criticat acest act normativ, încă înainte de intrarea lui în vigoare, precum și proiectele de lege ulterioare, care vizau să-l modifice. În cele din urmă, Legea nr. 217/2023 a fost modificată și completată prin Legea nr. 424/2023². Am analizat pe larg schimbările aduse Codului penal, prin varianta finală a legii, în cadrul ultimei ediții a Cursului meu de Drept penal – partea specială³. Reiau aici, în mod sintetic, doar unele aspectele critice pe care le-am constatat cu prilejul analizei din lucrarea amintită, pentru a argumenta „acuzățiile” formulate anterior. Îmi asum riscul de a repeta respectivele critici deoarece lucrarea la care m-am referit mai sus are, inevitabil, un „public” restrâns (specializat), în timp ce deficiențele constatate prezintă, în opinia mea, un interes mai general. Altfel spus, sper ca erorile semnalate să ajungă, pe această cale, și la cei care nu citesc, în mod obișnuit, Cursuri de drept penal.

Având în vedere particularitatea demersului, voi recurge la o structură oarecum atipică pentru un articol, în sensul că voi examina problematica infracțiunilor pe care le consider de interes, în ordinea în care acestea sunt prevăzute în Codul penal: art. 216¹ – Folosirea prostituției infantile (pct. 1); Art. 218¹ – Violul săvârșit asupra unui minor (pct. 2); Art. 219¹ – Agresiunea sexuală săvârșită asupra unui minor (pct. 3); Art. 219² C. pen. – Determinarea sau înlesnirea întreținerii de acte sexuale sau de natură sexuală între minori (pct. 4); Art. 221 C. pen. – Coruperea sexuală a minorilor (pct. 5). Pentru a nu îngreuna expunerea, textele infracțiunilor analizate sunt atașate într-o anexă, la finalul articolului.

1. ART. 216¹ C. PEN. – FOLOSIREA PROSTITUȚIEI INFANTILE

Impactul Legii nr. 217/2023 asupra acestei incriminări conduce la situații ciudate, chiar absurde. Astfel, printre altele: este mai mult decât ciudat, spre exemplu, ca fapta majorului de a atinge în zone intime sau de a săruta un minor de 17 ani, care se prostituează, să reprezinte infracțiune, iar aceeași faptă comisă față de un minor de 16 ani, care, eventual, nu a început viața sexuală, să nu reprezinte o faptă penală; este de-a dreptul absurd ca un minor de 14 ani care atinge în zone intime sau sărută un minor de 17 ani care se prostituează (sau este atins în zone intime, ori sărutat de acesta) să fie pasibil de a răspunde penal, în timp ce partenerul actului de natură sexuală, cel care se prostituează, nu comite nicio infracțiune... Evident, noțiunile „minor” și „major” folosite mai sus includ și genul feminin. Înțeleg grija de a proteja minorul care se prostituează, dar nu înțeleg de ce această protecție trebuie realizată „în dauna” minorului „cuminte”. Pare o „instigare” insidioasă la practicarea prostituției de către minori.

² Legea nr. 424/2023 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii audiovizualului nr. 504/2002 (M.Of. nr. 1194 din 29 decembrie 2023).

³ V. *Ciocelej*, Drept penal partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului, ed. 9, Ed. C.H. Beck, 2024, p. 196 și urm (în continuare Curs 2024). Precizez de la început că în prezentul articol voi folosi pasaje din lucrarea citată, fără a mai pune ghilimele, pentru a nu îngreuna lectura.

Modificările limitelor de pedeapsă, precum și excluderea pedepsei cu amenda ca alternativă, intervenite prin Legea nr. 217/2023, ridică unele probleme și în privința relației dintre infracțiunea prevăzută de art. 216¹ C.pen. și cea prevăzută de art. 216 C.pen. (folosirea serviciilor unei persoane exploatate), în ipoteza în care victima traficului de minori, la care se referă această din urmă infracțiune, este obligată la practicarea prostituției. Concret, actul sexual cu un minor care se prostituează de bunăvoie și actul sexual cu un minor obligat la practicarea prostituției vor avea aceeași încadrare juridică, respectiv art. 216¹ C.pen. și, evident, același regim sancționator⁴. Prin urmare, prin modificările analizate, persoanele care obligă minorii la practicarea prostituției sunt cele care beneficiază de un „plus de protecție”, nicidecum minorii în cauză.

2. ART. 218¹ C. PEN. – VIOLUL SĂVÂRȘIT ASUPRA UNUI MINOR

Această infracțiune, introdusă prin Legea nr. 217/2023, a fost generată de „obsesia”⁵ legiuitorului de a stabili un prag de vârstă sub care actul sexual cu un minor (infracțiune prevăzută de art. 220 C.pen. și abrogată în prezent, prin aceeași lege) să fie considerat automat viol, chiar dacă minorul a consimțit la întreținerea actului sexual (nu s-a folosit constrângerea, în sensul general al termenului). În esență, „planul” legiuitorului a fost de a-i lua magistratului „puterea” de a decide încadrarea, pe baza aprecierii cu privire la capacitatea minorului de a exprima un consimțământ valabil. Dar „planul a eșuat, deoarece problema consimțământului a fost mutată în interiorul noii incriminări. Astfel, se poate observa că noua incriminare este alcătuită din două fapte de bază, la care se adaugă diferite împrejurări pentru a forma variante ale infracțiunii. În ordinea stabilită de legiuitor, prima faptă de bază, pe care o regăsim la alin. (1), alin. (1¹) și alin. (5¹), copiază conținutul fostului act sexual cu un minor. Voi numi această faptă „viol nonviolent”, deoarece se realizează fără folosirea constrângerii, în sensul larg al termenului. Denumirea oximoronică nu este întâmplătoare, ea indică, în acest caz, fractura logică între denumirea marginală a infracțiunii și conținutul ei. Cea de-a doua faptă de bază, pe care o regăsim la alin. (2) și alin. (3), copiază conținutul violului. Voi numi această faptă „viol autentic”, deoarece se realizează prin constrângere, în sensul larg al termenului. În acest cadru normativ, în cazul faptelor exercitate fără violențe (constrângere) asupra minorului cu vârstă redusă, sau cu o dezvoltare psiho-morală precară, distincția între „violul nonviolent” și „violul autentic” se va face tot printr-o apreciere cu privire la consimțământ. În astfel de situații, pentru o încadrare corectă a faptei, magistratul, cu sprijinul unei expertize medico-legale psihiatrice, va trebui să stabilească existența relației discernământ-consimțământ, exact așa cum era normal să o facă și în reglementarea anterioară. Din această perspectivă, problema nu este rezolvată, ci mutată, după cum am precizat mai sus. Nu se poate vorbi, practic de un plus de protecție. Dincolo de faptul că pragul de vârstă nu rezolvă „problema” de la care s-a plecat, noua incriminare provoacă o serie de situații defavorabile minorului, în raport cu vechea reglementare, are unele dispoziții confuze sau chiar neconstituționale ori, pur și simplu stupide, după cum urmează:

Varianta prevăzută de art. 218¹ alin. (1) C.pen. Această variantă face parte din cele pe

⁴ În sensul celor de mai sus și pentru amănunte a se vedea Curs 2024, p. 196-198.

⁵ Am explicat calificarea acestei abordări drept „obsesie” precum și temeiurile greșite care au stat la baza ei. În acest sens a se vedea Curs 2024 p. 217.

care le-am inclus în sfera „violului nonviolent”, deoarece, în esență, prezintă conținutul vechiului act sexual cu un minor. Subiectul activ este majorul, iar subiectul pasiv este minorul sub 16 ani. Conform alin. (7), fapta nu se sancționează, dacă diferența de vârstă între făptuitor și victimă nu depășește 5 ani. Aceasta înseamnă, spre exemplu, că în cazul minorului de 15 ani și 6 luni, pentru ca fapta să fie pedepsită, subiectul activ trebuie să fi depășit vârsta de 20 și 6 luni. Sub această vârstă, el nu va fi sancționat. Este interesant de remarcat că în cazul infracțiunii de act sexual cu un minor, unde cauza de nepedepsire prevedea o diferență de 3 ani pentru aceeași faptă, orice persoană cu vârsta peste 18 ani și 6 luni putea fi trasă la răspundere penală. *Este un exemplu că, în ciuda intenției exprimate de legiuitor, noua reglementare nu oferă o protecție suplimentară minorului.* Atrag atenția și aici că în cazurile în care minorul are o vârstă redusă ori există dubii cu privire la discernământul acestuia, trebuie să se stabilească dacă acesta a avut sau nu reprezentarea faptei. În cazul în care minorul nu era în măsură să exprime un consimțământ valabil, fapta va fi încadrată la alin. (2), cu referire la ipoteza în care autorul a profitat de starea victimei de imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Varianta prevăzută de art. 218¹ alin. (1¹)C.pen. Această variantă face și ea parte din sfera „violului nonviolent”. Diferența față de varianta de la alin. (1) este dată de o altă circumstanțiere a subiecților infracțiunii: subiectul activ este minorul (indiferent de vârstă), iar subiectul pasiv este minorul sub 14 ani. Causa de nepedepsire privind diferența de vârstă de 5 ani este aplicabilă și în acest caz. *Această variantă contribuie și ea la o diminuare a protecției minorului.* Astfel, spre exemplu, fapta minorului de 17 ani de a întreține un act sexual cu minorul de 13 ani reprezenta, anterior abrogării, infracțiunea de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 alin. (2) C.pen., și era sancționată cu închisoarea de la 2 la 9 ani. În prezent, o astfel de faptă nu se sancționează, având în vedere că diferența de vârstă prevăzută de art. 218¹ alin. (7) este de 5 ani, față de 3 ani cât prevedea art. 220 alin. (6) C.pen. „*Curat protecție*”. Este de menționat că și în această variantă trebuie să se verifice dacă minorul victimă era în măsură să exprime un consimțământ valabil. În caz contrar, încadrarea se va face conform alin. (3) cu referire la ipoteza în care autorul a profitat de starea victimei de imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Marea „inovație” a acestei variante este circumstanțierea subiectului activ în persoana minorului, fapt fără precedent în legislația noastră penală și în totală ruptură logică față de aceasta. „Costurile” acestei inovații se reflectă, printre altele, în stabilirea sancțiunilor. Astfel, în acest caz se face trimitere la dispozițiile art. 114 C.pen. care stabilesc consecințele răspunderii penale în cazul minorului, respectiv măsurile educative ce pot fi luate față de acesta. Aceste dispoziții au însă un caracter general și nu sunt „funcționale” decât în măsura în care pot fi raportate la o pedeapsă [a se vedea art. 114 alin. (2) lit. b) C.pen.]. Or, pentru fapta comisă în varianta în discuție nu există o pedeapsă la care să ne putem raporta și, ca atare, nu există temeiul pentru aplicarea unei măsuri educative. Dispoziția analizată nu reprezintă vreo „subtilitate” a legiuitorului, ci pur și simplu, o eroare. Aceasta este confirmată și de faptul că în cazul celorlalte fapte care au subiect activ minorul au fost stabilite pedepse (o altă eroare, după cum se va arăta). Este interesant de văzut dacă și cum se va putea suplini, în practică, această deficiență a textului. În doctrină, într-o abordare voit indulgentă față de „carențele” legiuitorului, se ajunge la concluzia că: „instanța va putea aplica oricare dintre măsurile educative prevăzute de lege, fie ele privative de

libertate sau neprivative de libertate”⁶. Eu cred că, în cea mai „generoasă” interpretare, cu un temei juridic oricum forțat, ar putea fi luată o măsură educativă neprivativă de libertate. Aplicare unei măsuri privative de libertate ar fi total nelegală și abuzivă, câtă vreme pur și simplu *nu există* acea pedeapsă cu închisoarea de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, conform exigențelor art. 114 alin. (2) lit. b) C.pen. În opinia mea, o astfel de incriminare, cu sancțiuni incerte, are serioase probleme de constituționalitate.

Varianta prevăzută de art. 218¹ alin. (3) C.pen. Această variantă se înscrie în categoria „violului autentic”. Apare din nou minorul ca subiect activ al infracțiunii și, din nou, această inovație are „costuri”. De data aceasta legiuitorul nu a mai făcut trimitere la dispozițiile art. 114 C.pen., ci a ales să prevadă pedeapsa cu închisoarea și interzicerea unor drepturi. Vestea proastă pentru legiuitor este că față de minorul care răspunde penal se pot lua exclusiv măsuri educative. Minorului nu i se poate aplica nici pedeapsa cu închisoarea și nici pedeapsa interzicerii unor drepturi. Sancțiunile prevăzute sunt, așadar, inaplicabile. Din această perspectivă, apreciez că și textul în discuție ridică probleme de constituționalitate.

Varianta prevăzută de art. 218¹ alin. (4) C.pen. reia un element circumstanțial introdus ca noutate și la infracțiunea de viol, respectiv *lit. g)*: „în urma faptei, victima a rămas însărcinată”. Dacă în cazul violului (art. 218 C.pen.), sau în cazul violului săvârșit asupra unui minor în cea de-a doua formă de bază descrisă mai sus („violul autentic”), acest element circumstanțial poate avea o justificare, el este stupid prin raportare la „violul nonviolent”. Să luăm ca exemplu ipoteza în care un major în vârstă de 18 ani și o lună întreține raporturi sexuale cu prietena lui minoră în vârstă de 15 ani și 10 luni. Legea penală „binecuvântează” o astfel de relație, la „adăpostul” diferenței de vârstă mai mică de 5 ani (fapta nu se sancționează). Dacă printr-o „conjunctură astrală nefavorabilă” fata rămâne însărcinată, legea penală „se trezește la viață și lovește cu biciul de foc”. Și nu lovește ușor; nefericitul viitor „tătic fericit” riscă o pedeapsă de până la 15 ani de închisoare. *Ce pedepsim aici? Lipsa vigilenței contraceptive? Este stupid.* Problema României de a fi campioană la numărul de mame care au născut în jurul vârstei de 15 ani se rezolvă prin educație, nu prin pedepse⁷.

3. ART. 219¹ C. PEN. – AGRESIUNEA SEXUALĂ SĂVÂRȘITĂ ASUPRA UNUI MINOR

Această infracțiune are aceeași „poveste” cu infracțiunea de viol săvârșit asupra unui minor. Exact pe modelul violului săvârșit asupra unui minor, care a „amestecat” faptele comise prin constrângere cu faptele consimțite, această infracțiune, pe de-o parte, preia actele de natură sexuală comise prin constrângere asupra minorilor din textul inițial (art. 219 C.pen.) și, pe de altă parte, preia același gen de acte, consimțite, de la infracțiunea de corupere sexuală a minorilor (art. 221 C.pen.), așa cum era aceasta reglementată înainte de modificările aduse prin Legea nr. 217/2023.

⁶ G.C. Ioan, Infracțiunile de viol săvârșit asupra unui minor și agresiune sexuală săvârșită asupra unui minor – comentarii „necritice”. Încadrarea juridică a faptelor și stabilirea sancțiunilor penale, în A.U.B. Drept, Forum Juridic, nr. 1/2024, p. 226.

⁷ În sensul celor de mai sus și pentru analiza completă a infracțiunii (inclusiv alte erori legislative) a se vedea Curs 2024, p. 218-230.

Diferența majoră față de violul săvârșit asupra unui minor este dată de elementul material al infracțiunii. În cazul agresiunii sexuale săvârșită asupra minorului, elementul material este reprezentat de *actul de natură sexuală*, altul decât cele prevăzute la art. 218¹ C.pen. (adică altul decât raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală). Este exact aceeași diferență care există între viol (art. 218 C.pen.) și agresiune sexuală (art. 219 C.pen.). Ca și la agresiunea sexuală, prin act de natură sexuală trebuie să se înțeleagă *orice act aflat în legătură directă sau indirectă cu organele sexuale și cu activitatea acestor organe*.

Variantele infracțiunii sunt la fel structurate și aproape identice cu cele de la violul săvârșit asupra unui minor. Avem și aici două fapte de bază. În ordinea stabilită de legiuitor, prima faptă de bază, pe care o regăsim la alin. (1), (1¹) și (3¹), copiază prima modalitate a elementului material al infracțiunii de corupere sexuală a minorilor, în forma de origine (înainte de Legea nr. 217/2023). Voi numi această faptă, „agresiune nonagresivă”, deoarece se realizează fără folosirea constrângerii, în sensul larg al termenului. Așa cum am precizat și la analiza art. 218¹ C.pen., denumirea oximoronică nu este întâmplătoare, ea indică, și în acest caz, fractura logică între denumirea marginală a infracțiunii și conținutul ei. Cea de-a doua faptă de bază, pe care o regăsim la alin. (1²) și (2), copiază conținutul infracțiunii de agresiune sexuală prevăzută de art. 219 alin. (1). Voi numi această faptă „agresiune autentică”, deoarece se realizează prin constrângere, în sensul larg al termenului. Așa cum am precizat la infracțiunea de viol săvârșit asupra unui minor, din aceleași considerente, și în acest caz, atunci când minorul are o vârstă redusă ori există dubii cu privire la discernământul acestuia, trebuie să se stabilească dacă acesta a avut sau nu reprezentarea faptei. În situația în care minorul nu era în măsură să exprime un consimțământ valabil, fapta va fi încadrată, după caz, în art. 219² alin. (1²) sau (2), cu referire la ipoteza în care autorul a profitat de starea victimei de imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința. *Prin urmare, ca și în cazul violului săvârșit asupra unui minor, pragul de vârstă nu rezolvă „problema” de la care s-a plecat, aceasta fiind „transferată” în noua incriminare.*

Având în vedere identitatea variantelor (cu excepții nesemnificative) toate explicațiile și criticile formulate cu prilejul analizei infracțiunii de viol săvârșit asupra unui minor sunt valabile și în cazul infracțiunii de agresiune sexuală săvârșită asupra unui minor. Și în acest caz, contrar voinței legiuitorului, din cauza modificării pragului de vârstă de la 3 la 5 ani, fapte care anterior reprezentau infracțiune nu vor mai fi sancționate. Spre exemplu, fapta comisă (fără constrângere) de către majorul în vârstă de 18 ani și 5 luni asupra minorului în vârstă de 13 ani și 6 luni întrunea elementele constitutive ale infracțiunii de corupere sexuală a minorilor, putând fi sancționată cu pedeapsa închisorii de la unu la 5 ani. În prezent, aceeași faptă nu mai poate fi sancționată. La fel ca în cazul violului săvârșit asupra unui minor, se repetă eroarea stabilirii unor pedepse, în loc de măsuri educative, în cazul autorilor minori etc. *Rezultă că, nici din perspectiva acestei incriminări nu se poate vorbi despre o protecție suplimentară a minorului ci, dimpotrivă, despre o „subrezire” a acestei protecții*⁸.

⁸ În sensul celor de mai sus și pentru amănunte a se vedea Curs 2024, p. 233-236.

4. ART. 219² C. PEN. – DETERMINAREA SAU ÎNLESNIREA ÎNTREȚINERII DE ACTE SEXUALE SAU DE NATURĂ SEXUALĂ ÎNTRE MINORI

Această infracțiune a fost și ea introdusă prin Legea nr. 217/2023. O primă constatare ce trebuie făcută este aceea că denumirea marginală a infracțiunii este „mincinoasă”. Deși denumirea se referă și la „înlesnire” ca modalitate de realizare a elementului material, în realitate, conținutul incriminării se referă doar la „determinare”. O a doua constatare vizează structura incriminării; aceasta cuprinde, practic, două fapte distincte: determinarea întreținerii *de acte sexuale* între minori, la alin. (1); determinarea întreținerii de *acte de natură sexuală* între minori, la alin. (2). Este important de precizat că ambele fapte se referă la acte sexuale sau de natură sexuală comise *între minori*. Majorul, subiectul activ al infracțiunii, nu este protagonistul acestor acte, nu el le realizează, ci îi determină pe minori să le realizeze între ei.

Analiza infracțiunii, scoate la iveală modul deficitar în care aceasta a fost concepută, așa după cum se va observa în continuare. După cum am anticipat, incriminarea conține, practic, două fapte distincte.

Fapta prevăzută la alin. (1) are ca element material acțiunea *de a determina*. Termenul *determină* folosit de legiuitor și la definirea instigării presupune convingerea unei (unor) persoane la o anumită conduită. Aparent, există două condiții esențiale alternative atașate elementului material. Prima condiție presupune ca acțiunea de determinare să conducă la *întreținerea* unui raport sexual, a unui act sexual oral sau anal, precum și a oricăror alte acte de penetrare vaginală sau anală între minori care nu au împlinit vârsta de 16 ani. În acest caz, făptuitorul convinge minorii sub 16 ani să întrețină unul dintre actele sexuale ce intră în conținutul infracțiunii de viol săvârșit asupra unui minor. Atenție, actul sexual nu se realizează prin constrângere (textul nu o prevede), ci este liber consimțit de minori. În plus, în ipoteza în care unul dintre minori are sub 14 ani, se deduce în mod logic cerința ca diferența de vârstă față de celălalt minor să nu depășească 5 ani, căci în caz contrar fapta ar reprezenta complicitate la violul săvârșit asupra unui minor, în varianta de la art. 218¹ alin. (1¹). Cea de-a doua condiție presupune ca minorul să *suporte ori să efectueze* un astfel de act, adică unul dintre actele sexuale menționate. După părerea mea, cele două modalități se suprapun. Nu văd nicio diferență între *întreținerea* actului sexual, pe de-o parte, și *suportarea sau efectuarea* lui, pe de altă parte. Apare o astfel de situație, deoarece, după cum voi preciza mai jos, textul este rodul unei „copieri” nefericite.

Fapta prevăzută la alin. (2) are și ea ca element material acțiunea *de a determina*, cu sensul explicat mai sus. Aparent, există și aici două condiții alternative atașate elementului material. Prima condiție presupune *comiterea* oricărui act de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la alin. (1), între minori care nu au împlinit vârsta de 16 ani. Practic, în acest caz, făptuitorul convinge minorii sub 16 ani să „comită” unul dintre actele de natură sexuală ce intră în conținutul infracțiunii de agresiune sexuală săvârșită asupra unui minor. Atenție, actul nu se realizează prin constrângere (textul nu o prevede), ci este liber consimțit de minori. Și aici, în ipoteza în care unul dintre minori are sub 14 ani, se deduce în mod logic cerința ca diferența de vârstă față de celălalt minor să nu depășească 5 ani, căci în caz contrar fapta ar reprezenta complicitate la agresiune sexuală săvârșită asupra unui minor, în varianta de la art. 219¹ alin. (1¹). Cea de-a doua condiție presupune ca minorul să *suporte ori să efectueze* un astfel de act, adică unul dintre actele de natură sexuală menționate. Această condiție a fost preluată, în mod „nechibzuit” după părerea mea, din vechiul text al coruperii

sexuale a minorilor [art. 221 alin. (1)], unde avea sens. Acolo o primă modalitate a faptei consta în *comiterea* unui act de natură sexuală de către însuși autor (teza I); în cea de-a doua modalitate, autorul faptei nu mai era protagonistul actului de natură sexuală, ci îl determina pe minor *să suporte sau să efectueze* un astfel de act *cu o altă persoană* (teza a II-a). Prima modalitate reprezenta un autorat, iar cea de-a doua o instigare, de unde și exprimările diferite folosite de legiuitor. În cazul faptei analizate, autorul nu este niciodată protagonistul actului de natură sexuală; prin urmare, comiterea actului de natură sexuală între minori, pe de-o parte, și suportarea sau efectuarea aceluiași act între minori, pe de altă parte, reprezintă *o singură ipoteză*, formulată în termeni diferiți. Așa cum am precizat și în cazul alin. (1), cele două modalități se suprapun.

Rezultă că textul este rău construit și va genera probleme de interpretare în practică, având în vedere că în doctrină astfel de probleme se pot deja constata. Astfel, în literatura de specialitate s-a considerat că: „fapta prev. de art. 219² alin. (1) C.pen. se poate reține în concurs ideal cu instigarea/complicitatea la infracțiunea prev. de art. 218¹ alin. (1¹) C.pen., după cum fapta prev. de art. 219² alin. (2) C.pen. se poate reține în concurs ideal cu instigarea/complicitatea la fapta prev. de art. 219¹ alin. (1) C.pen.”⁹ În ce mă privește, așa cum am arătat mai sus, cred că cele două infracțiuni se exclud. Cred că fapta prevăzută de art. 219² este o dispoziție generală, care se aplică în cazul în care actele sexuale sau de natură sexuală dintre minori nu sunt prohibite, dar este penalizată *determinarea* acestor acte de către majori. Dacă actele respective sunt comise în condițiile unei infracțiuni, acestea reprezintă dispoziții speciale, iar determinarea la comiterea lor va reprezenta o formă de participație la respectiva infracțiune, conform principiului „*specialia generalibus derogant*”. A reține un concurs de infracțiuni, într-o astfel de situație, ar însemna să sancționezi de două ori (exact) aceeași conduită.

În susținerea tezei concursului de infracțiuni, același autor apreciază că: „Domeniul de reglementare al art. 219² C.pen. are în vedere *atât actele sexuale săvârșite între minori sau de minori cu majori* (s.n.), indiferent dacă vreunul dintre minori are sau nu vârsta de 14 ani împliniți. În al doilea rând, avem în vedere ipoteza în care nu minorul cu vârsta de peste 14 ani este cel care este determinat la săvârșirea faptei, ci minorul-victimă al infracțiunilor prev. de art. 218¹ alin. (1¹) sau art. 219¹ alin. (1¹) C.pen., ipoteză în care, în mod clar, fapta prev. de art. 219² C.pen. se poate săvârși fără să reprezinte o formă de participație la infracțiunile prev. de art. 218¹ alin. (1¹) sau art. 219¹ alin. (1¹) C.pen., în particular în lipsa unei legături subiective cu autorul”¹⁰. În ce mă privește, așa cum am precizat încă de la început, consider că actele sexuale sau de natură sexuală la care se referă infracțiunea sunt comise (doar) între minori. O spune foarte clar denumirea marginală, iar conținutul infracțiunii o repetă. Prin urmare, „domeniul de reglementare” nu poate avea în vedere actele „săvârșite (...) de minori cu majori”. Cât privește ipoteza în care minorul victimă cu vârsta sub 14 ani este cel „determinat la săvârșirea faptei”, aceasta poate reprezenta o complicitate la fapta minorului autor (poate reprezenta un ajutor indirect). Evident că „în lipsa unei legături subiective cu autorul”, „fapta se poate săvârși fără să reprezinte o formă de participație”, dar această „constatare” este valabilă pentru orice faptă și pentru orice formă (proprie) de participație. Realitatea că există situații în care incriminările nu se suprapun nu reprezintă un argument valabil pentru teza conform căreia, atunci când se

⁹ G.C. Ioan, op. cit. p. 228.

¹⁰ Ibidem.

suprapun, trebuie reținut un concurs de infracțiuni. Dimpotrivă, așa cum am arătat, în cazul suprapunerii incriminărilor se va aplica principiul conform căruia „legea” specială derogă de la cea generală.

Probleme pot să apară și în delimitarea față de alte infracțiuni din capitol, în configurația existentă înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 217/2023. Astfel, anterior actului normativ menționat, varianta de la alin. (1) ar fi putut să se încadreze în instigare la act sexual cu un minor [art. 220 alin. (1) sau, după caz, (2)], dacă subiecții infracțiunii ar fi fost amândoi minori, iar diferența de vârstă între ei era mai mare de 3 ani. Tot anterior Legii nr. 217/2023, varianta de la alin. (2) ar fi putut să se încadreze în instigare la coruperea sexuală a minorilor [art. 221 alin. (1) teza I] sau chiar în infracțiunea de corupere sexuală a minorilor [art. 221 alin. (1) teza a II-a], dacă actele de natură sexuală s-ar fi derulat între minori, dintre care unul cu vârsta sub 14 ani, iar între ei ar fi fost o diferență de vârstă mai mare de 3 ani. Este de observat că această a doua teză de la art. 221 (în vechea configurație) permitea tragerea la răspundere penală a celui care determina minorul (sub 14 ani) să suporte ori să efectueze un act de natură sexuală, indiferent dacă actul se realiza cu un major sau cu un minor. Varianta de la art. 219² alin. (2) C.pen. nu mai permite acest lucru, deoarece partenerii actului de natură sexuală trebuie să fie, ambii, minori. Concret, în ipoteza în care un major determină un minor de 13 ani și 6 luni să suporte un act de natură sexuală din partea unui major de 18 ani și 5 luni: pe legea veche ambii majori comiteau infracțiunea de corupere sexuală a minorilor prevăzută de art. 221 alin. (1), primul pe teza a II-a (determinarea), al doilea pe teza I (comiterea); pe legea nouă primul nu va răspunde pentru art. 219² alin. (2) teza a II-a, pentru că actul nu se realizează între minori, al doilea nu va răspunde pentru agresiunea sexuală săvârșită asupra unui minor prevăzută de art. 219¹, deoarece diferența de vârstă este mai mică de 5 ani și, prin urmare, primul nu va răspunde nici pentru complicitate la agresiunea sexuală săvârșită asupra unui minor. *Această situație reprezintă o altă breșă în protecția „suplimentară” a minorului.*

Din perspectiva sancțiunilor se poate constata că incriminarea este „gestionată” în mod confuz. Astfel, pentru fapta prevăzută la art. 219² alin. (1) se face o trimitere „în bloc” la pedepsele prevăzute de art. 218¹ alin. (1)-(3), *după caz*. Problema este că infracțiunile la care se face trimitere nu au corespondență cu fapta prevăzută la art. 219² alin. (1). Determinarea unor minori de a întreține între ei acte sexuale consimțite nu are legătură nici cu actele sexuale consimțite comise de majori cu minori, cum este cazul art. 218¹ alin. (1), nici cu actele sexuale comise de majori cu minori prin constrângere, cum este cazul art. 218¹ alin. (2), nici cu actele sexuale comise de minori cu minori prin constrângere, cum este cazul art. 218¹ alin. (3). Singura corespondență care ar avea sens ar putea fi făcută cu art. 218¹ alin. (1¹), unde este vorba de acte sexuale (liber consimțite) comise de un minor cu un alt minor. Or, în acest context, despre ce *după caz* poate fi vorba? Cum se va determina sancțiunea aplicabilă? Culmea este că în singurul caz corespondent, cel de la art. 218¹ alin. (1¹), fapta „se sancționează potrivit dispozițiilor art. 114”. Aceasta ar însemna ca subiectului activ al infracțiunii prevăzute de art. 219² alin. (1), care nu poate fi decât un major, să i se aplice una dintre măsurile educative prevăzute de art. 114 C.pen. (valabile doar pentru minori), redusă cu o treime!?! Fără comentarii... *Mutatis mutandis*, observațiile anterioare sunt valabile și pentru art. 219² alin. (2) C.pen.

Într-o încercare de a „salva” incriminarea, în doctrină se apreciază că sancțiunile prevăzute de art. 219² alin. (1) „se vor stabili prin reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă după cum urmează: dacă minorul cu vârsta sub 16 ani a întreținut un raport

sexual, un act sexual oral sau un act sexual anal *cu un major* (s.n.), prin raportare la art. 218¹ alin. (1); dacă minorul cu vârsta sub 16 ani a întreținut un raport sexual, un act sexual oral sau un act sexual anal *cu un major* (s.n.), în condițiile art. 218¹ alin. (2), prin raportare la limitele de pedeapsa ale acestei norme¹¹. Deși intenția este laudabilă, ea pleacă de la o premisă greșită. Așa cum am explicat mai sus, infracțiunea prevăzută de art. 219² C.pen. se referă exclusiv la acte sexuale sau de natură sexuală realizate *între minori*. Ca atare, ipotezele luate în calcul în opinia citată nu au legătură cu infracțiunea în discuție, iar „modelul” de stabilire a sancțiunilor este inaplicabil. „Salvarea” incriminării va trebui, deci, căutată în altă parte. Poate la Curtea Constituțională...¹²

Toată această confuzie, generată atât de conceperea conținutului obiectiv al infracțiunii cât și de stabilirea sancțiunilor, se va traduce în practica judiciară într-o totală „harababură” care, nu am nicio îndoială, va contribui „din plin” la asigurarea unei „protecții suplimentare” a minorului, împotriva abuzurilor sexuale.

5. ART. 221 C. PEN. – CORUPERA SEXUALĂ A MINORILOR

Legea nr. 217/2023 a schimbat total configurația inițială a acestei incriminări pentru a putea coexista cu noile infracțiuni introduse. Principala problemă a textului de lege este stabilirea pragului de vârstă de 16 ani, pentru toate variantele infracțiunii. Acest prag, combinat cu împrejurarea că fapta se sancționează indiferent de diferența de vârstă între subiecții infracțiunii, creează situații absurde. Astfel, spre exemplu, un major cu vârsta de până în 20 de ani și 5 luni va putea întreține un raport sexual cu o minoră de 15 ani și 6 luni. Fapta nu va reprezenta viol săvârșit asupra unui minor, deoarece diferența de vârstă dintre cei doi nu depășește 5 ani. În schimb, dacă fapta se realizează în prezența altei minore de 15 ani și 6 luni, majorul va răspunde pentru coruperea sexuală a minorilor, conform art. 221 alin. (3) C.pen. Cu alte cuvinte, nu îl sancționez pe major pentru că întreține un act sexual cu un minor de o anumită vârstă, dar îl sancționez pentru că „a fost văzut” de un alt minor, de aceeași vârstă, întreținând un act sexual. Sau, privind din perspectiva minorului: este permis să întreții un act sexual, dar este interzis să asisti la un act sexual. Problema se pune la fel și în raport cu infracțiunea de agresiune sexuală (acte de natură sexuală). Astfel, dacă același major, din ipoteza anterioară, sărută sau mângâie în zone intime aceeași minoră, el nu va răspunde pentru agresiune sexuală deoarece diferența de vârstă dintre cei doi nu depășește 5 ani. În schimb, dacă fapta se realizează în prezența altei minore de aceeași vârstă, majorul va răspunde pentru coruperea sexuală a minorilor, conform art. 221 alin. (3) C.pen. Dacă există cumva o logică în această „poveste”, ea este mult prea subtilă pentru mine.¹³ *La fel de subtilă este și protecția suplimentară urmărită de legiuitor...*

În concluzie, Legea nr. 217/2023 a condus la o falsă protecție suplimentară a minorului față de abuzurile sexuale. După cum s-a putut observa, actul normativ analizat provoacă o serie de situații defavorabile minorului, în raport cu vechea reglementare, are unele dispoziții confuze sau chiar neconstituționale, altele, pur și simplu stupide. Regimul sancționator propus pentru noile incriminări este haotic și, în unele cazuri, se află într-un

¹¹ G.C. Ioan, op. cit. p. 229. Precizez că, în textul citat, în loc de art. 219² alin. (1), se face referire la art. 219¹ (1²); este evident o eroare materială, pentru că altminteri, în context, referirea nu ar avea sens.

¹² În sensul celor de mai sus și pentru amănunte a se vedea Curs 2024, p. 236-241.

¹³ În sensul celor de mai sus și pentru analiza integrală a infracțiunii a se vedea Curs 2024, p. 241- 244.

evident „divorț” cu dispozițiile părții generale ale Codului penal. În acest context, actul de justiție în cauzele cu minori abuzați va avea mult de suferit, iar această suferință se va răsfrânge, în primul rând, asupra victimelor minore.

ANEXĂ

Art. 216 C.pen. Folosirea serviciilor unei persoane exploatare. Fapta de a utiliza serviciile prevăzute în art. 182, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victimă a traficului de persoane ori a traficului de minori, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

Art. 216¹ C.pen. Folosirea prostituției infantile. Întreținerea oricărui act de natură sexuală cu un minor care practică prostituția se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

Art. 218¹ C.pen. Violul săvârșit asupra unui minor. (1) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor care nu a împlinit 16 ani se pedepsesc cu închisoarea de la 7 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(1¹) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un minor cu un alt minor cu vârsta sub 14 ani se sancționează potrivit dispozițiilor art. 114.

(2) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsesc cu închisoarea de la 8 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de către un minor cu un alt minor prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsesc cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Dacă faptele prevăzute la alin. (1)-(3) sunt comise în una din următoarele împrejurări:

a) fapta a fost comisă de către un membru de familie al minorului sau de către o persoană care conviețuiește cu minorul;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia cauzată de boală, handicap psihic sau fizic, situație de dependență ori de o stare de incapacitate fizică sau psihică;

c) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice alt mod;

d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

e) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

f) fapta a fost săvârșită de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism ori o infracțiune de trafic de persoane sau trafic de minori;

g) în urma faptei, victima a rămas însărcinată, maximul special al pedepsei se majorează cu 3 ani.

(5) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (1¹) au fost comise în schimbul unei remunerații, al unui folos material ori al unui avantaj în natură sau al promisiunii unor astfel de beneficii, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(5¹) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor cu vârsta între 16 și 18 ani se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 9 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, dacă:

a) minorul este membru de familie al majorului;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei boli, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;

c) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice fel;

d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.

(5²) Fapta prevăzută la alin. (5¹) se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani dacă:

a) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

b) fapta a fost comisă de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor ori o infracțiune de trafic de persoane sau trafic de minori.

(6) Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 9 la 18 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(7) Faptele prevăzute la alin. (1) și (1¹) nu se sancționează dacă diferența de vârstă între făptuitor și victimă nu depășește 5 ani.

(8) Tentativa la infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(5²) se pedepsește.

Art. 219¹ C.pen. Agresiunea sexuală săvârșită asupra unui minor. (1) Actul de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la art. 218¹, comis de un major asupra unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 9 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(1¹) Actul de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la art. 218¹, comis de un minor asupra unui alt minor cu vârsta sub 14 ani se sancționează cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(1²) Actul de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la art. 218¹, comis de un major asupra unui minor prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Actul de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la art. 218¹, comis între minori prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1)-(2) sunt comise în una din următoarele împrejurări:

a) fapta a fost comisă de către un membru de familie al minorului sau de către o

persoană care conviețuiește cu minorul;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia cauzată de boală, handicap psihic sau fizic, de o situație de dependență ori de o stare de incapacitate fizică sau psihică;

c) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice alt mod;

d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

e) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

f) fapta a fost săvârșită de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor ori o infracțiune de trafic de persoane sau trafic de minori, maximul special al pedepsei se majorează cu 3 ani.

(3¹) Comiterea de către un major a unui act de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la art. 218¹, împotriva unui minor cu vârsta între 16 și 18 ani se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, dacă:

a) fapta a fost comisă de un membru de familie al minorului sau de o persoană care conviețuiește cu acesta;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, cauzată de boală, handicap psihic sau fizic, situație de dependență sau de o stare de incapacitate fizică sau psihică;

c) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

d) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice alt mod.

(3²) Dacă faptele prevăzute la alin. (3¹) sunt săvârșite în următoarele împrejurări:

a) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

b) fapta a fost comisă de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor ori o infracțiune de trafic de persoane sau trafic de minori, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(4) Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 8 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(5) Faptele prevăzute la alin. (1) și (1¹) nu se sancționează dacă diferența de vârstă între făptuitor și victimă nu depășește 5 ani.

(6) Dacă actele de agresiune sexuală au fost precedate sau urmate de săvârșirea unor fapte prevăzute la art. 218¹ alin. (1)-(3), acestea constituie infracțiunea de viol săvârșit asupra unui minor.

(7) Tentativa la infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(3²) se pedepsește.

Art. 219² C.pen. Determinarea sau înlesnirea întreținerii de acte sexuale sau de natură sexuală între minori. (1) Fapta majorului care determină întreținerea unui raport sexual, a unui act sexual oral sau anal, precum și a oricăror alte acte de penetrare vaginală sau anală între minori care nu au împlinit vârsta de 16 ani, precum și determinarea minorului să suporte ori să efectueze un astfel de act se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 218¹ alin. (1)-(3), după caz, redusă cu o treime.

(2) Fapta majorului care determină comiterea oricărui act de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la alin. (1), între minori care nu au împlinit vârsta de 16 ani, precum și determinarea minorului să suporte ori să efectueze un astfel de act se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 219¹ alin. (1)-(3), după caz, redusă cu o treime.

(3) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) este precedată sau urmată de fapta prevăzută la alin. (2), se pedepsește doar fapta prevăzută la alin. (1).

Art. 221 C.pen. Coruperea sexuală a minorilor. (1)-(2) Abrogate.

(2¹) *Abrogat.*

(3) Actul sexual de orice natură săvârșit de un major în prezența unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(4) Determinarea de către un major a unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani să asiste la comiterea unor acte cu caracter exhibiționist ori la spectacole sau reprezentații în cadrul cărora se comit acte sexuale de orice natură, precum și punerea la dispoziția acestuia de materiale cu caracter pornografic se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(4¹) Fapta unui major de a incita un minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani, prin mijloacele de transmitere la distanță, prin intermediul comunicării electronice sau al rețelelor sociale, la comiterea oricărui act de natură sexuală asupra sa, asupra unei persoane sau împreună cu o persoană, inclusiv atunci când actul de natură sexuală nu este comis, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(5)-(6) *Abrogate.*